

Zīmes un simboli

Iepazīsties ar atgādnē sniegto teoriju par zīmju un simbolu sistēmu!

Filozofs Č. S. Pīrss semiotikā izdalīja trīs zīmju veidus: IKONU, INDEKSU, SIMBOLU.

Atšķirību starp šiem zīmju veidiem rada tas, kā nozīme ir pievienota objektam.

Ikona ir vienkāršākais zīmju veids, kurā apzīmētājs ir tieši saistīts ar apzīmējamo; ikona fiziski līdzinās lietai, ko tā pārstāv. Piemēram, cilvēka sejas attēls ir viņa ikona; printera attēls datora rīku rindā ir printēšanas funkcijas ikona.

Indekss ir zīme, kuras parādīšanās norāda uz kādu citu norisi vai objektu. Piemēram, sarkanā gaisma luksoforā norāda, ka ir jāapstājas, lai izvairītos no briesmām; smaids sejā norāda uz emocionālo stāvokli. Arī augstāk attīstītie dzīvnieki spēj apgūt šī veida zīmes.

Simbols ir zīme, kuras attiecības ar apzīmējamo ir netiešas. Jebkas var pārstāvēt jebko. Visu nosaka kultūras konteksts. Lielākā daļa vārdu valodā ir simboli; karogs ir simbols.

1. attēls. Zīmes un simboli

Sakārto zīmes atbilstoši to semiotiskajai piederībai (ikona, indekss, simbols), pierakstot to numurus tabulā!

ikona	
indekss	
simbols	

Izvēlies vienu no atrastajiem simboliem, nosauc to un formulē trīs pazīmes, kas padara šo zīmi par simbolu!

Nr.	Nosaukums	
		• ...
		• ...
		• ...

Atrodi piemēru situācijai, kad kāda ikona vai indekss kļuvis vai var kļūt par simbolu, analizē, vai arī šajā gadījumā vari piemērot iepriekš nosauktās pazīmes!

Pētījums. Iepazīsties ar savas skolas emblēmu, kaimiņu skolas, kāda cita novada skolas emblēmu, savu vecāku pārstāvētā uzņēmuma emblēmu (logo). Uzzini to rašanās stāstu, nosaukuma, emblēmas, logo pamatojumu.

Klasē vienojieties par uzdevuma un noformēšanas kritērijiem (apjoms, noformējums, izpildījums) un, piemēram, izveidojiet kopīgu prezentāciju.

Kopīgie uzdevuma kritēriji

Radošais uzdevums (3 varianti)

1. variants

Izmantojot savas zināšanas par zīmēm un simboliem, izveido sev jaunu jēgpilnu un pamatotu *nickname* un logo, pamatojot, kādu priekšstatu par sevi vēlies radīt!

<i>nickname</i>	logo	pamatojums

2. variants

Darbojoties grupā, izveido komandas nosaukumu un logo! Tev komandā kopā ar četriem klasesbiedriem jāpiedalās starptautiskā skolēnu pašpārvalžu pasākumā. Pamato, kādus simbolus tu izvēlētos, lai vizuāli un idejiski pārstāvētu sevi, savu skolu un Latviju!

Darba gaita

1. Apvienojieties grupās pa 4 un uz vienas lapiņas izveidojiet savu komandas nosaukumu un emblēmu, uz otras lapiņas pamatojiet savu izvēli – kādu vēsti vēlaties nest!
2. Grupās samainieties ar nosaukumiem un logo! Uz trešās lapiņas raksturojiet un pamatojiet, kādu informāciju un vēsti saņēmtāt no kolēģu komandas nosaukuma un logo!
3. Idejas autori! Iepazīstieties ar kolēģu viedokļiem, īsi komentējiet, vai sasniegts plānotais mērķis!

1. Komandas nosaukums un logo	2. Izvēles pamatojums	3. Citas komandas redzējums un saņemtā vēsts

3. variants

Ja tev vajadzētu radīt ideju suvenīram vai logo zīmei, lai apliecinātu tevi kā savas skolas un Latvijas pārstāvi kādā starptautiskā pasākumā, kādus simbolus tu izvēlētos?

Simbols	Personīgais simbols	Skolas komandas simbols	Valsti pārstāvošais simbols
Attēls			
Pamatojums			

Jautājumi diskusijai

- Ja pieņem, ka katram cilvēkam ir sava pieredze, vērtības un priekšstati, tad ko citi varētu ieraudzīt un nolasīt no šīm zīmēm? (Piemēram, dažādu paaudžu, atšķirīgu valodu, subkultūru, izglītības vai reliģiskās pārliecības cilvēki.)
- Vai var atrast reālus piemērus daudznozīmīgiem, pretējiem zīmju un simbolu skaidrojumiem reklāmās, zīmolos u. c.?

Fiksē galvenās atziņas!

- ...
- ...
- ...